วัดศรีชมพูองค์ตื้อ

ที่ตั้ง

บ้านน้ำโมง ตำบลน้ำโมง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย

พิกัดแผนที่

แผนที่ระวาง 5544 IV มาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐

พิมพ์ครั้งที่ 1-RTSD ลำดับชุด L 7017

พิกัดกริด 48 QTE 434779

เส้นรุ้ง ๑๗ องศา ๕๒ ลิปดา ๓๐ พิลิปดาเหนือ

เส้นแวง ๑๐๒ องศา ๓๔ ลิปดา ๔๐ พิลิปดาตะวันออก

สิ่งสำคัญที่ขึ้นทะเบียน

๑.พระเจ้าองค์ตื้อ ๒.ศิลาจารึก

๓.เจดีย์ ๔.ใบเสมาหินทราย

ประวัติสังเขป

ตามข้อมูลในศิลาจารึกว่าสร้างเมื่อปี พ.ศ.๒๑๐๕ พร้อมกับพระเจ้าองค์ตื้อ พระเจ้าไชยเชษฐาธิราช กษัตริย์แห่งล้านช้างทรงสร้าง ชื่อเมื่อสร้างเรียกว่าวัดโกศีล ปัจจุบันเรียกวัดศรีชมภูองค์ตื้อ คนทั่วไปเรียกว่า วัดองค์ตื้อ

ลักษณะรูปแบบศิลปกรรม

พระเจ้าองค์ตื้อ พระพุทธรูปสำริดขนาดใหญ่ ปางมารวิชัย มีขนาดหน้าตักกว้าง ๓.๒๐ เมตร สูง ๔ เมตร ประดิษฐานเป็นพระประธานภายในพระอุโบสถ ลักษณะศิลปกรรมแบบล้านช้าง พุทธลักษณะคล้ายคลึงกับพระเจ้าองค์ตื้อ วัดองค์ตื้อมะหาวิหาน (วัดไชยะพูม) เมืองเวียงจันทน์ (ตามตำนานว่าสร้าง พ.ศ.๒๑๐๘)

ใบเสมาหินทราย ลักษณะศิลปกรรมแบบใบเสมาในสมัยวัฒนธรรมทวารวดีปักอยู่โดยรอบ พระอุโบสถหลังใหม่

ศิลาจารึก ตั้งอยู่บริเวณด้านหน้าพระวิหาร จารึกด้วยอักษรธรรม ภาษาไทยน้อย ลบเลือนมากแล้ว เคยมีผู้อ่านไว้ได้ความว่ากล่าวถึงชื่อวัดโกศีลสร้างในปี พ.ศ.๒๑๐๕ ซึ่งตรงกับรัชสมัยของพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช แห่งอาณาจักรล้านช้าง

เจดีย์ ด้านนอกพระอุโบสถมีพระเจดีย์อยู่หลายองค์ เช่น เจดีย์นกยูง รูปทรงฐานสี่เหลี่ยม เรือนธาตุทรงเรียวยาว และเจดีย์ดอกบัว เป็นเจดีย์ขนาดเล็กอยู่ระหว่างพระอุโบสถกับวิหาร ฐานแปดเหลี่ยม เรือนธาตุทรงแปดเหลี่ยมเป็นกรวยเรียว ตกแต่งด้วยลายปูนปั้นรูปกลีบบัว เป็นต้น ซึ่งเจดีย์ดังกล่าวได้รับการบูรณะปฏิสังขรณ์มาโดยลำดับ อาจมีการตกแต่งดัดแปลงรูปแบบไปจากเดิม.

อายุสมัย

พระเจ้าองค์ตื้อ กำหนดอายุราวพุทธศตวรรษที่ ๒๒ สมัยวัฒนธรรมล้านช้าง

ใบเสมาหินทราย สมัยวัฒนธรรมทวารวดี ราวพุทธศตวรรษที่ ๑๒ – ๑๖

ศิลาจารึก กำหนดอายุราวพุทธศตวรรษที่ ๒๒ สมัยวัฒนธรรมล้านช้าง

เจดีย์ ราวพุทธศตวรรษที่ ๒๓ – ๒๔ สมัยวัฒนธรรมล้านช้าง

ประเภทโบราณสถาน

ศาสนสถานและพระพุทธรูป

ลักษณะการใช้งานในปัจจุบัน

เป็นที่เคารพศรัทธาของประชาชนทั้งสองฝั่งแม่น้ำโขง

การขึ้นทะเบียน

การกำหนดจำนวนโบราณสถานสำหรับชาติในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๓ วันที่ ๒๗ กันยายน ๒๔๗๙ ระบุว่า "วัดศรีชมพูองค์ตื้อ บ้านน้ำโมง อำเภอท่าบ่อ"

ที่มาของข้อมูล

๑.ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๓ วันที่ ๒๗ กันยายน ๒๔๗๙ หน้า ๑๕๒๗

๒.อรุณศักดิ์ กิ่งมณี, ทำเนียบแหล่งโบราณคดีและโบราณวัตถุสถานในจังหวัดหนองคาย, เอกสารอัดสำเนา, สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ ๗ ขอนแก่น, ๒๕๔๑

๓.สุรศักดิ์ ศรีสำอาง, ลำดับกษัตริย์ลาว, เอกสารอัดสำเนา (ต้นฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒), ๒๕๔๔

๔.พระครูสังวรกัลป์ยาณวัตร, ประวัติหลวงพ่อพระเจ้าองค์ตื้อ,ขอนแก่น: โรงพิมพ์พัฒนา, พิมพ์ครั้งที่๖ ๒๕๓๙

๕. กรมศิลปากร, ทะเบียนโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ในครอบครองของวัดและเอกชน เล่ม ๔, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สมาพันธ์ จำกัด, ๒๕๔๒

หมายเหตุ

๑.มิได้กำหนดขอบเขตโบราณสถาน

๒.ประกาศขึ้นทะเบียนโบราณวัตถุในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๘ ตอนที่ ๗๐ วันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๓๔ ประกอบด้วย พระพุทธรูป ๓ องค์ คือ ๑.พระเจ้าองค์ตื้อ ๒.พระพุทธรูปบางมารวิชัยสำริด ๓. แผ่นหินจำหลักพระพุทธรูปปางมารวิชัย (หิน)